

Fakta om Realismen

Romantiken som litterär epok ersattes av [realismen](#) . Det hade med flera olika saker att göra men viktiga bidragande orsaker var urbaniseringen som var en konsekvens av industrialiseringen. Under 1800-talet växte en ny samhällsklass fram och blev allt större - arbetarklassen. Folk flyttade in till städerna för att arbeta i fabriker och industrier. Arbetet var hårt och orättvisorna stora. (För att förstå hur allt hänger ihop måste man också veta att läskunnigheten bland "vanliga" människor blev allt bättre under den här tiden, inte minst för att det började tryckas tidningar som såldes på gator och torg.)

Precis som tidigare fanns det ett sug efter historier och berättelser (det har det alltid gjort) och i tidningarna publicerades förutom nyheter även "följetänger". En följetong är en längre berättelse som är uppdelad i olika delar och där man får vänta på fortsättningen till nästa gång som tidningen kommer ut. För att locka folk att köpa tidningen så gjorde man ofta slutet på varje avsnitt extra spännande så att läsare skulle köpa nästa nummer också för att se hur det gick. En av dessa följetänger hette "[Oliver Twist](#)" och skrevs av författaren [Charles Dickens](#) .

Oliver Twist handlar om en stackars pojke vars mamma dör när han föds och som växer upp inom fattigvården. Redan som barn hamnar han i händerna på kriminella där han tvingas att begå brott. Men samtidigt träffar han goda människor och till slut slutar allting lyckligt.

I bokens skildringar av miljöerna och personerna i berättelsen så kunde vanliga människor i dåtidens samhälle känna igen sig. Både lidande och lycka var skildrat på ett verklighetstroget och trovärdigt sätt. Det liknade alltså verkligheten och upplevdes därför som "sannare" och viktigare av dem som läste berättelserna under denna period. På så sätt var följetongsromanen Oliver Twist alltså typisk för realismen.

Realismens idealmänniska var antagligen kritiskt tänkande men "vanlig". Frågor om rättvisa var också heta under realismen och under samma period föddes även socialismen som ideologi.

Även i den [realistiska konsten](#) skildrades "vanliga" människor, smutsiga arbetare och bönder som arbetade hårt i sitt anletes svett. [Millet](#) och [Courbet](#) som har gjort målningarna nedan är två berömda realister från tiden.

En "realist" försöker inte att försköna eller idealisera det som han eller hon berättar om med bilder eller ord. Realisten söker snarare sanningen, men främst ur ett etiskt perspektiv. Den retoriska modell som stämmer bäst in på realismen är därmed såklart... Etos.

Epokerna, kulturen och vår egen tid

Nu har du fått en hel del fakta att fundera över och som du i bästa fall kan använda i ditt eget tänkande. "För mycket fakta" - kanske du tänker? "Hur ska jag kunna välja ut vad som är viktigt?" "Vad tycker Felix är viktigt att jag kan, så att jag kan få höga betyg?"

Då vill jag påminna dig om *varför* du ska lära dig saker om konst och litteratur förr i tiden och ur andra kulturer:

Genom att lära dig om hur man har tänkt och gjort tidigare och på andra platser på jorden så ska du få *begrepp och tankeredskap* för att kunna *se på dig själv och din egen samtid*.

I vårt samhälle pågår det hela tiden ett ständig pågående samtal och diskussioner (diskurser) kring sådana här frågor. Samtalen pågår i tidningar och tidskrifter (kultursidorna), i radion (P1), på TV (ettan och tvåan och kunskapskanalen) och på nätet men även på universitet, högskolor och på gymnasier. Ett sammanfattande ord för det här samtalet kan vara begreppet **Kulturdebatten**. Och om du också börjar delta i diskussionen så blir ju dina tankar också en del av kulturdebatten och det hoppas jag att du väljer att låta dem bli - förr eller senare i livet.

Avslutningsvis vill jag ställa ett par frågor till dig:

- Betraktar du dig själv mest som en upplysningsmänniska, som en romantiker eller som en realist?
- Hur skulle du beskriva dagens svenska samhälle - som ett samhälle präglad av upplysningen, romantiken eller realismen?

Försök att besvara dessa frågor och diskutera dem med kamrater och andra ... och vips så är du med i den kulturella klubben och kulturdebatten!

Hälsningar

Felix